

opinie & analyse

Vertrouwen is goed, besparen is beter?

In tegenstelling tot Filip De Rynck is **LUC HUYSE** er niet zo gerust op dat de verschuiving van bevoegdheden naar de gemeentes geen vermomde besparing wordt. Een blik op het Nederlandse voorbeeld belooft alvast niet veel goeds.

LUC HUYSE

wie? Socioloog, emeritus hoogleraar (KU Leuven). Auteur van onder meer 'De democratie voorbij' (Van Halewyck).

Wat? Als schaalvergroting, en dus fusies, uitkomst moeten bieden om tot meer middelen voor de gemeentes te komen, dan zijn we nog ver van huis.

Zullen plattelandsgemeenten ook baat hebben bij de decentralisatie? © Michiel Hendryckx

'Hart Boven Hard klinkt conservatiever dan de politici.' Oei, dat is een ferme titel. En dan boven een artikel van iemand (de Gentse hoogleraar Filip De Rynck, *DS 28 mei*) die de burgerbeweging meer dan goed gezind is. Waarover gaat het? De regering Bourgeois I versluis 130 miljoen Vlaams geld, bestemd voor zeven diensten (onder meer cultuur en jeugdwerk), naar de gemeenten. Bij Hart Boven Hard, dat vele tientallen organisaties van het middenveld groepeerd, zijn luide alarmkreten te horen (*DS 26 mei*): het wordt een lokale kaalslag en de ongelijkheid tussen gemeenten zal spectaculair toenemen. Simplistisch gedramatiseer, zo kwalificeert De Rynck die reacties. De operatie zal juist heel wat gunstige effecten hebben, schrijft hij. De overheveling van toezicht en geld kan tot lokale innovatie leiden. En de gemeenten krijgen de kans om weg te groeien van de politieke en ambtelijke betweterij waarvoor Vlaanderen berucht is. Dit is, denk ik, een wel erg optimistisch weerbericht. Er zijn redenen genoeg om de evolutie met een zekere argwaan te bekijken.

1. In Nederland is het transport van bevoegdheden in de richting van steden en gemeenten al enige tijd aan de gang.

'Loslaten in vertrouwen' is de vlag waaronder er gevaren is. Maar het is nu al duidelijk dat de motivatie van de regeringen Rutte I en II eenzijdig lag en ligt bij bezuinigen en kostenbeheersing. Ook in het Vlaams regeerakkoord wordt meer vertrouwen beloofd aan de lokale overheden en ambtenaren. Wie zegt dat 'vertrouwen' niet het zoveelste eufemisme is voor besparen?

2. De Rynck sluit niet uit dat gemeentebesturen gaan snoeien in hun bibliotheekbeleid. Want in uitleenposten komt vaak nog nauwelijks volk. Hier en daar is in de centrumgemeente zelfs een nieuwe bibliotheek in aanbouw. 'Wat is dan het probleem?', zucht hij. Wel, dat is te zien in Linden, de deelgemeente van Lubbeek waar ik woon. Daar zijn in 2014 29.622 boeken uitgeleend. Toch sluit de uitleenpost er de deuren. Gevolg? Een boek lenen vraagt nu een

rit van 17 kilometer naar de kerngemeente, over meestal drukke en fietspadloze wegen. En openbaar vervoer is er niet. Hallo, ecologische voetafdruk? Die lange reis moeten nu ook onder meer de vrouwen van de veertig jaar oude Lindense turnkring Iris maken. Zij en vele andere sporters zijn hun lokaal en, vooral, hun wekelijkse contact kwijt. Of hoe de hervorming een aanslag op het sociale weefsel mogelijk maakt. Geldt, met andere woorden, al het positieve dat De Rynck in de decentralisatie ziet ook voor de inwoners van plattelandsgemeenten?

3. Helemaal op het einde van het artikel komt, bijna terloops, de achilleshiel van de verhuizing ter sprake: 'Meer decentralisatie betekent ook meer verantwoordelijkheid en vereist meer capaciteit'. Dat verhoogt de druk op de bestuurskracht van gemeenten die nu al boven hun mogelijkheden

In Linden sluit de uitleenpost van de bibliotheek de deuren. Gevolg? Een boek ontlene vraagt nu een rit van 17 kilometer naar de kerngemeente

den moeten boksen. De Rynck ziet schaalvergroting als de uitweg. Hebben we het dan over fusies, het lokale taboe bij uitstek? Dat zal dus niet voor morgen of overmorgen zijn. De kans bestaat dat gemeenten, net zoals in Nederland, verlichting zullen zoeken in snoeien, in zelfredzaamheid bij burgers en verenigingen en, wie weet, in de uitbesteding van diensten aan commerciële partners.

4. De overdracht van bevoegdheden moet ook, dixit het Vlaams regeerakkoord, leiden tot 'een verregaande beperking en vereenvoudiging van bestuurlijke regels'. In de plaats komt 'regelluwte' in de omgang met de lokale overheden. Dat is zonder twijfel noodzakelijk en verantwoord. Maar niet alleen die besturen zuchten onder de regeldrift van het Vlaams gezag. Ook het middenveld kreunt onder de overlast. Het is nu de vraag of schepencolleges afstand zullen kunnen en willen doen van die Vlaamse politieke en ambtelijke huiscultuur. Zo waren veel gemeentebesturen zodra ze konden er als de kippen bij om regeldriftig allerlei administratieve verordeningen en bijbehorende GAS-boetes te bedenken. De operatie '130 miljoen' biedt kansen en risico's. Maar de afweging van kosten en baten is veel ingewikkelder dan op het eerste gezicht lijkt. In die zin klinken de bezwaren van het middenveld misschien wel alarmend, maar zeker niet simplistisch.

KORT&BONDIG

Het vervuiledemarktsysteem

Afvalverwerker Ivago staakt in Gent, zeker tot maandag. Tot grote frustratie van mensen die met een auto vol vuilnis voor een gesloten containerpark staan of geïrriteerde voetgangers die op het voetpad over opgestapelde vuilniszakken struikelen.

En hoewel ik ook een van die geërgerde mensen was voor de poort van het containerpark in Gentbrugge, maakte mijn slechte humeur snel plaats voor deze vaststelling: na amper twee dagen staking stond de stad al op zijn kop.

De Nederlandse auteur Rutger Bregman vindt dat vuilnismannen in moreel opzicht meer zouden moeten verdienen dan bankiers, puur op basis van de waarde die ze creëren. In een vrijemarktsysteem

Een staking van vuilnismannen leidt meteen tot chaos, het zegt iets over hun waarde

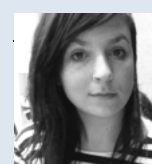
wordt de waarde van een product of een dienst alleen bepaald door de beloning die ertegenover staat, en dat houdt eigenlijk geen steek.

Een staking van de vuilnismannen in New York in 1968 mondde in enkele dagen tijd uit in complete chaos. Een staking van bankiers in Ierland in 1970 leidde aanvan-

kelijk tot complete paniek: 85 procent van de geldvoorraad zat plots achter slot en grendel, bankiers gingen op zoek naar werk in Londen, economen schreeuwden moord en brand. Enkele maanden later bleek dat de economie gewoon was blijven draaien. Zes maanden lang duurde de staking in Ierland (twintig keer zo lang als die in New York), maar behalve voor mensen in de financiële sector ging het leven gewoon zijn gangetje. Een informeel en gedecentraliseerd geldsysteem ontsproot spontaan in de straten (en pubs). *No biggie.*

Met de voetpaden van Gent voor de ogen, kun je je afvragen of beide sectoren wel rechtvaardig betaald worden. En of het prestige, of het gebrek eraan, dat aan bei-

de sectoren vasthangt wel terecht is. Ik kan niet zeggen dat ik het leuk vind dat mijn auto volgende week zal stinken als de pest, maar geen haar op mijn hoofd dat eraan denkt het vuilnis uit frustratie te dumpen voor de poorten van de containerparken. Het is hoog tijd dat vuilnismannen - net als verzorgers, horecapersoneel of schoonmakers - naar waarde geschat worden. Ook letterlijk.

Doreen De Greef
Gentbrugge